

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Н. В. Хлістунова, к.е.н., ст. викладач,
Т. М. Теміндарова
Київський національний університет технологій та дизайну

В сучасних умовах кризового стану національної економіки України та неоголошеної війни на сході країни досягнення конкурентних переваг підприємствами як на вітчизняному, так і на зарубіжному ринках можливе лише за умови ефективного використання інтелектуальних ресурсів, впровадження сучасних наукомістких технологій, розробки якісно нової продукції, створення інновацій.

Саме тому для кожного підприємства гостро та актуально постає питання розробки такої власної стратегії управління інноваційним розвитком, яка б створювала умови для організації управління інноваціями та дозволяла сформувати ефективний інструментарій її реалізації.

Питання стратегії інноваційного розвитку на рівні суб'єктів господарювання досліджується як зарубіжними вченими: Й. Шумпетер, М. Бейкер, В. Мединський, Е. Терещенка, Р. Фатхутдінов та ін., так і вітчизняними науковцями: С. Аптекарь, М. Білопольський, С. Ілляшенко, Н. Краснокутська, А. Турило, Е. Шацька, Н. Щепкіна, О. Кравченко, О. Князева, А. Гриньов, А. Ганієва, О. Кудирко та ін. В наукових працях цих авторів висвітлюють різні аспекти формування та реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємства, проте питання формування стратегічного управління інноваційним розвитком вітчизняних підприємств досліджено недостатньо, що й обумовлює актуальність даного дослідження.

Метою дослідження є обґрунтування сутності стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства в контексті системного підходу.

Теорія стратегічного управління базується на таких загальних методологічних підходах до управління як системному, процесному, організаційному, ресурсному та інших. Оскільки, розвиток в організації має

багатогранний характер, а саме економічний розвиток, інноваційний розвиток, розвиток окремих складових, які мають безпосередній вплив на перші два типи розвитку, то доцільно буде розглядати питання стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства саме з позиції системного підходу.

На думку авторів, сутність стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства полягає в розробці та реалізації концепції, яка є основою для прийняття ключових управлінських рішень щодо бажаного рівня інноваційного розвитку, допустимих ризиків, методів інноватизації та приведення у відповідність наявних можливостей шляхом розробки й реалізації системи стратегій за напрямками інноваційного розвитку підприємства («стратегічного набору»). Напрямок або комбінація напрямків інноваційного розвитку кожного конкретного підприємства буде визначатись в залежності від багатьох факторів, як внутрішніх так і зовнішніх, а також від виду його економічного розвитку.

Інновація підприємства представляє собою ефективний інструмент його економічного розвитку на основі введення нового або значно вдосконаленого продукту (товару або послуги), процесу, нового методу маркетингу або нового організаційного методу в його діяльності, який базується на ефективному використанні як власних інтелектуальних ресурсів й людського інтелектуального капіталу так і залучених, з метою підвищення економічної ефективності й отриманні конкурентних переваг у довгостроковій перспективі. Виходячи із сутності та змісту категорії «інновація підприємства» можна сформулювати основні напрями інноваційного розвитку підприємства: продуктовий, спрямований на розробку й/або впровадження нового продукту (товару, послуги) або суттєвого вдосконалення існуючого; організаційний, спрямований на розробку й/або впровадження нового організаційного методу або значного вдосконалення існуючого; технологічний, спрямований на розробку й/або впровадження нового процесу (технології) або значного вдосконалення існуючого; ринковий, спрямований на розробку й/або впровадження нових методів маркетингу; ресурсний, спрямований на

ефективне використання власних інтелектуальних ресурсів й людського інтелектуального капіталу й/або залучених.

При розробці стратегій необхідно також враховувати їх залежність від стадій життєвого циклу підприємства. Саме тому доцільніше й логічніше визначити напрями інноваційного розвитку підприємства з урахуванням стратегії розвитку інтелектуальних ресурсів в залежності від виду його економічного розвитку. Такий підхід до стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства на основі системному підходу обґрунтовується тісним зв'язком та взаємодією між собою таких видів розвитку як економічного, інноваційного та інтелектуальних ресурсів підприємства.

Крім того, необхідно спиратись на те що економічний розвиток підприємства – це економічна складова життєдіяльності підприємства у всіх її формах і проявах на протязі його життєвого циклу, яка здійснюється під впливом екзогенних та ендогенних чинників і зорієнтована на досягнення поставленої власником (власниками) мети, а також обґрунтовують його види. також на те що ефективність системи управління інтелектуальними ресурсами підприємства залежить від процесів капіталізації – ефективного їх використання, перетворення на складові інтелектуального капіталу й отримання від цього процесу прибутку, а також комерціалізації – процесу перетворення ідей на продукти інтелектуальної діяльності: інтелектуальні продукти, інтелектуальні активи та інновації, частину з яких підприємство може реалізувати.

В підсумку зазначимо, що запропонована комбінація напрямів інноваційного розвитку підприємства визначатиме мету відповідної стратегії його інноваційного розвитку з урахуванням стратегії розвитку інтелектуальних ресурсів та в залежності від виду економічного розвитку підприємства. Такий підхід до формування стратегії інноваційного розвитку підприємства є комплексним, системним та гармонічно поєднує в собі різні аспекти розвитку підприємства в складних сучасних умовах.